

Nr. 4/22.06.2021

Poziția ProTECT privind STRATEGIA NAȚIONALĂ PRIVIND RECUPERAREA CREANȚELOR PROVENITE DIN INFRAȚIUNI PENTRU PERIOADA 2021-2025

Vă transmitem alăturat poziția [Platformei ProTECT](#) privind constituirea, administrarea și distribuirea Fondului Național pentru Prevenirea Criminalității prevăzut în Strategia națională privind recuperarea creanțelor provenite din infracțiuni pentru perioada 2021-2025.

Sumar

Prezentul document justifică nevoia alocării, din Fondul Național propus, unor fonduri destinate asistenței victimelor traficului de persoane, infracțiune recunoscută pentru amploarea și severitatea cu care afectează cetățeni români. Acest fond dedicat ar putea acoperi atât nevoile de urgență, cât și cele de asistență pe termen mediu și lung, în contextul în care România nu a mai alocat fonduri pentru asistență din 2007, deși și-a asumat, prin legislație națională (inclusiv transpunerea directivelor europene), această obligație. Propunerea de alocare financiară pornește de la experiența de asistență a organizațiilor membre ale platformei care însumează mai mult de 6.000 victime asistate pe o perioadă de 20 de ani.

Descrierea situației actuale

România este principala țară sursă de victime ale traficului de persoane din Uniunea Europeană. Suntem țară de origine, de tranzit și de destinație pentru femei, bărbați și copii care ajung să fie victime. Rapoartele internaționale asupra fenomenului arată o înrăutățire constantă a situației în ultimul deceniu.

În anul 2019 au fost identificate **698 de victime ale traficului de persoane**, cu 28,8% mai mult decât în 2018 (497). Aproape jumătate (46,8%) dintre victime sunt minore, majoritatea fete. Traficul în scopul exploatarei sexuale are o pondere de aproximativ 74,2% din total, urmată de exploatarea prin muncă, cu o pondere de 16,5%, și cerșetoria forțată, 2,9% din total. Aceste cifre nu reflectă realitatea, având în vedere multitudinea de bariere în identificare, procedurile birocratice pentru ca o victimă

să fie înregistrată, dar și cifrele raportate la nivel european - 2880 de victime prezente în raportul Eurostat (2020) pentru anii 2017 și 2018. Această diferență se datorează și faptului că cifrele nu sunt corelate cu datele pe care le dețin autoritățile din țările de destinație.

Traficul de persoane pe teritoriul țării reprezintă 55% din totalul victimelor identificate, în creștere față de anul anterior. Estimăm o creștere masivă în anul 2021 din cauza efectelor pandemiei atât din punctul de vedere al oportunităților de angajare, cât și al consecințelor psiho-emoționale asupra persoanelor deja vulnerabile (**contextului pandemiei, al restricțiilor de călătorie și închiderii granițelor pentru anumite perioade de timp**). Județele cu cele mai multe victime identificate în 2019 sunt Dolj (9,6%), Iași (6,9%), Bacău (6,7%), Galați (5,3%) și Mureș (4,2%). Acest fapt nu semnifică neapărat că în aceste județe sunt mai multe victime decât în restul județelor, ci este posibil ca echipele de intervenție de la nivelul acestor orașe să fie mai eficiente în identificare, notificare și înregistrare.

Traficul de persoane în afara țării se întâmplă preponderent în Uniunea Europeană și în Regatul Unit al Marii Britanii. În topul țărilor de destinație avem Germania (10,9%), UK (10%), Italia (6,6%), Spania (6,2%) și Elveția (3,9%).

Datele Eurostat arată că România este printre primele 5 țări din Uniunea Europeană cu numărul cel mai mare de victime înregistrate, majoritatea femei și fete minore. Tot raportul Eurostat arată că în perioada 2017-2018 numărul de victime cu cetățenie română a fost cel mai crescut (2880 de persoane) la nivelul țărilor UE.

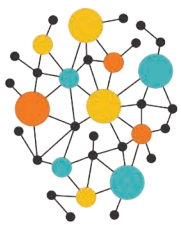
Raportul Comisiei Europene din 2020 plasează România în topul țărilor din Uniunea Europeană ca țară de proveniență a victimelor. Același Raport arată că fenomenul traficului de persoane nu s-a diminuat la nivelul Uniunii, ci dimpotrivă, a evoluat și au apărut noi riscuri, inclusiv în pandemie. În mod practic, raportul menționează că nu se iau în considerare nevoile reale ale victimelor în privința serviciilor de protecție și asistență, genul persoanei, forma de exploatare la care au fost supuse și nici nevoile individuale, drept urmare multe dintre victime ajung să fie traficate din nou.

Lipsa unei abordări integrate în privința intervenției asupra victimelor traficului de persoane, precum și lipsa de finanțare pentru prevenire, protecție și reintegrare au condus în ultimii ani la o înrăutățire a situației, trend care s-a menținut și accentuat în timpul pandemiei.

Recomandările de țară menționează “niveluri ridicate de inactivitate, mai ales în rândul femeilor, tinerilor, persoanelor slab calificate, persoanelor cu handicap și persoanelor în vârstă. În contextul epidemiei de COVID-19, este foarte probabil ca provocările existente să se accentueze, pe fondul creșterii rapide a șomajului și a inactivității.” Categoriile vulnerabile pierderii locului de muncă - femeile, persoanele cu handicap, persoanele slab calificate - reprezintă, de asemenea, categorii socio-economice tradițional vulnerabile exploatarei prin muncă sau exploatarei sexuale.

Mai mult, munca nedeclarată continuă să fie o problemă, iar impactul negativ al acesteia ar putea fi

exacerbat în contextul actual, subliniind necesitatea sprijinirii tranziției către munca declarată. Riscul de sărăcie și excluziune socială, 31,2% în 2019, a fost printre cele mai ridicate din UE, deși urmează o traiectorie descendentă constantă. Cu toate acestea, impactul pandemiei asupra economiei poate duce la deteriorarea condițiilor sociale. Se preconizează că sărăcia și excluziunea socială, inclusiv sărăcia în rândul copiilor și persoanelor încadrate în muncă, și inegalitatea veniturilor vor crește, afectând cel mai mult grupurile vulnerabile precum lucrătorii cu contracte atipice, lucrătorii nedeclarați, lucrătorii independenți, romii, persoanele cu handicap, persoanele în vârstă și persoanele fără adăpost.”

“Echitatea, caracterul incluziv și calitatea educației rămân provocări importante și subliniază necesitatea unor reforme strategice în acest domeniu. România înregistrează o pondere ridicată a persoanelor care au părăsit timpuriu școala (15,3% în 2019) și a tinerilor care nu sunt încadrați profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare (14,7%, în ușoară creștere față de 2018). Nu există încă un mecanism integrat la nivel național care să abordeze problema părăsirii timpurii a școlii. Nu se constată nicio îmbunătățire a rezultatelor școlare, în special în rândul copiilor din zonele rurale și din zonele defavorizate din punct de vedere economic.” Lipsa accesului la educație sau accesul la educație precară coroborat cu lipsa oportunităților de dezvoltare profesională vulnerabilizează tinerii, atât din mediul rural, cât și din cel urban. Mulți dintre ei părăsesc sistemul de învățământ și caută acces la piața muncii în afara țării. Lipsa de competențe, necunoașterea limbii statului sau accesarea de rețele informale de migrație sunt condiții care pot favoriza exploatarea.

Descrierea intervenției

Luând în considerare pe de o parte problemele identificate, precum și impactul pandemiei asupra creșterii cazurilor de trafic și, pe de altă parte, toate rapoartele europene și internaționale care ne plasează în topul țărilor sursă de victime, România trebuie să facă pași concreți în reducerea fenomenului și sprijinirea victimelor traficului de persoane, **îndeplinind astfel atât obligațiile asumate prin legislația internă, cât și angajamentele internaționale asumate.**

Ca urmare a celor menționate anterior, membrii platformei ProTect susțin crearea unui fond național destinat victimelor infracțiunilor, al cărui scop și operaționalizare să includă nevoile specifice de asistență ale victimelor traficului de ființe umane; crearea acestuia trebuie să pornească de la recunoașterea, pe de o parte, a amplitudinii și severității fenomenului, iar pe de altă parte, a lipsei cronice de resurse financiare pentru asistența acestora.

Este necesar ca asistența financiară să urmeze victima, să includă un mecanism funcțional și rapid de accesare a fondurilor de către organizațiile furnizoare de servicii sociale, în numele victimelor identificate pe care le asistă, inclusiv înainte și după declanșarea procedurilor judiciare. De asemenea, este extrem de important să fie asigurată în mod nediscriminatoriu posibilitatea accesării fondului

de către toate victimele traficului de persoane (indiferent de colaborarea cu organele de cercetare și urmărire penală sau de evoluția pe acest traseu, precum și pentru victimele identificate din perspectivă victimologică de către organizații și instituții specializate în domeniu).

Obiective specifice:

- Implementarea unui mecanism de finanțare care să însoțească victima pentru toate serviciile specializate de care are nevoie din momentul în care a fost scoasă din situația de exploatare și până în momentul în care este reintegrată în comunitate;
- Asigurarea de servicii integrate pentru victime în funcție de nevoile individuale: asistență medicală, psihoterapie, asistență socială, asistență educațională, reprezentare legală, asistență vocațională, asistență rezidențială în comunitate, precum și asistență materială;
- Asigurarea finanțării centrelor de tip rezidențial sau a altor tipuri de programe care asigură spațiul de locuire pentru victime, precum și soluții locative pe perioada de reintegrare.

Propunerea ProTECT în contextul strategiei este:

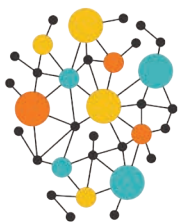
1. constituirea și operaționalizarea unui FOND DE URGENȚĂ, ca parte a fondului național pentru victimele infracțiunilor, pentru victimele traficului de persoane, care să fie accesibil de îndată de către victimele și organizațiile care le asistă;
2. constituirea și operaționalizarea unui FOND DE ASISTENȚĂ, ca parte a fondului național pentru victimele infracțiunilor, pentru victimele traficului de persoane, care să poată fi accesat de organizații și instituții care deserveșc victimele traficului de ființe umane, fie în regim rezidențial, fie în regim comunitar.

În acest context, considerăm necesară înțelegerea termenului de urgență și definirea unor noțiuni extrem de importante în această etapă:

- victimele traficului de persoane și ale traficului de minori - categorii cuprinse ca beneficiari ai fondului;
- victimă a traficului de persoane: cetățean român exploatat în România, cetățean român exploatat în străinătate detectat/identificat după întoarcerea în România, cetățean străin exploatat în România și aflat încă pe teritoriul țării;
- accesul la fondul de urgență a victimelor potențiale/prezuate indiferent de decizia de colaborare cu poliția sau de traseul ulterior din perspectiva legală.

Victima potențială a traficului de persoane – persoana/minorul detectat(ă) înainte de a fi exploatată, în timpul exploatării sau după ce a ieșit din situația de trafic și care prezintă semne specifice procesului de trafic.

Victima prezumată a traficului de persoane – persoana/minorul despre care există indicatori că a fost traficat(ă), decizia privind statutul acesteia realizându-se în baza unui interviu de identificare realizat de către instituțiile sau organizațiile specializate (ONG-uri furnizoare de servicii specializate de asistență pentru victimele traficului).

Victima identificată a traficului de persoane – persoana/minorul căreia/căruia îi este recunoscut statutul legal de persoană vătămată/martor după ce colaborează cu organele de urmărire penală, din perspectiva legală, sau după ce instituțiile sau organizațiile specializate îi atribuie acest statut din perspectiva victimologică. De asemenea, victima traficului de persoane/minori poate fi identificată direct de către organele judiciare exclusiv prin alte mijloace specifice anchetei penale decât cele care presupun audierea persoanei/minorului, fără a colabora însă cu acestea.

Victima minoră – persoana cu vârsta mai mică de 18 ani care a suferit infracțiunea de trafic de minori.

Victima cetățean străin – orice persoană, cetățeană din spațiul comunitar UE sau resortisant din țară terță, care a suferit infracțiunea de trafic de persoane/minori.

Concret, din experiența organizațiilor furnizoare de servicii de asistență pentru victimele traficului de persoane, aflate în situația de a sprijini în situații de urgență o posibilă victimă a traficului de persoane la solicitarea organelor de poliție sau ANITP, propunem alocarea în cadrul unui FOND DE URGENȚĂ a unei sume de bani pentru victime. Acestea ar acoperi nevoile materiale (hrană, produse de igienă personală etc), asistență medicală (evaluări de medicina legală și analizele de urgență în cazuri de BTS, asistență socială, transport la/de la domiciliu, locația protejată, cazare de urgență (pe durata audierilor, până la găsirea unei locații sigure etc).

Trebuie precizat faptul că de cele mai multe ori situațiile de urgență necesită o prezență continuă, un serviciu de permanență, că urgența este în afara orelor de program și este nevoie de intervenție pe loc, cheltuieli care trebuie alocate imediat și care nu pot fi supuse circuitului birocratic uzual.

Propuneri de operaționalizare a fondului de urgență

Din experiența colaborărilor transnaționale în domeniul asistenței victimelor traficului de persoane și în urma consultării cu partenerii din alte state europene, organizațiile membre ProTECT propun următoarele forme de operaționalizare:

1. alocarea anuală către organizațiile furnizoare a unei sume agreate pentru un număr prestabilit de victime, în funcție de un indice al anului anterior (cu posibilitatea de suplimentare) și justificată la utilizare prin evaluare, plan de intervenție, documente financiare;
2. solicitarea în regim de urgență unui dispeccerat, în baza unei evaluări inițiale și a unui plan inițial, și transferarea sumei în maxim 72 de ore sau aprobarea ca sumele să fie cheltuite de furnizorul de serviciu și recuperabile în termen de 7 zile;
3. emiterea unor tichete/carduri bancare nenominale cu utilizare unică, care să fie distribuite organizațiilor furnizoare, ANITP, oferite victimelor prezumate și care ulterior să fie justificate în baza unei fișe de identificare a victimei.

Platforma ProTect își exprimă, de asemenea, disponibilitatea de a participa cu propuneri în ceea ce privește operaționalizarea fondului de asistență pornind de la principiile și nevoile exprimate în prezentul document.

Justificarea costurilor. Explicații metodologice

A fost folosită această metodă de calcul deoarece din 2007 România nu a mai alocat fonduri special destinate asistenței victimelor traficului de persoane, prin urmare organizațiile membre ProTect au apelat la resursele și experiența acumulată de membrii platformei într-un efort de colaborare și coroborare a procedurilor și protocoalelor de asistență.

Aceste costuri includ serviciile esențiale care, de altfel, sunt prevăzute și legislativ (L678/2001) și care au titlu obligatoriu în reabilitarea persoanelor care au trecut prin trauma complexă reprezentată de traficul de persoane.

Costul pentru asistența unei victime a fost estimat folosind costurile raportate de organizațiile care oferă asistență specializată victimelor traficului de persoane și care fac parte din platforma ProTECT (www.traficdepersoane.ro). Cumulat, acestea au deservit pe parcursul a peste 20 de ani mai mult de 6000 de victime.

Observații

În analiza costurilor anuale de asistență a victimelor trebuie recunoscute diferențele de costuri în funcție de regiunea în care este necesară asistența, cum ar fi chiriile locuințe, salarii personal desemnat, serviciile de asistență juridică, psihoterapie etc. pentru liniile bugetare incidente. În aceste cazuri, calculul bugetului estimativ reprezintă o medie a costurilor raportate de organizațiile implicate în asistență.

Bugetul anual estimat ca fond minim necesar asistenței victimelor traficului de persoane a avut ca bază de calcul cheltuielile prezentate, pentru anul 2020, de organizațiile intervievate, la care s-a aplicat un indice mediu de 3,7% reprezentând rata medie anuală a inflației prognozată de BNR pentru anul 2021.

În estimarea fondului anual de asistență a victimelor nu s-a făcut diferențierea între costurile cu victimele minore și majore.

Așadar, un fond minim de asistență a victimelor traficului de persoane propus de organizațiile ProTECT este de 13,675.00 RON/an/victimă, ceea ce pentru un număr mediu de 600 de victime identificate/an înseamnă un fond anual de 8,205,043.33 RON.

Fondul propus a fost calculat prin cumularea costurilor furnizate de șase organizații membre ale ProTECT, care oferă servicii de asistență victimelor traficului de persoane, fiecare cu cel puțin 5 ani de experiență, și care deservește în medie 360 de victime, ceea ce reprezintă peste 50% din totalul victimelor identificate în România.

În estimarea cuantumului fondului de urgență am pornit de la cheltuielile medii imediate raportate de organizații, din momentul în care o victimă este referită până când aceasta intră în programul de asistență, și s-a considerat o perioadă necesară de minim 10 zile, aplicându-se același indice de corecție de 3,7%, rata medie a inflației prognozată de BNR pentru 2021. În urma calculului a rezultat că este necesar un fond de 9,477.00 RON pe care organizația să-l poată accesa în maxim 72/h de la referirea victimei.

În concluzie, cu toate că România a transpus directiva europeană referitoare la drepturile victimelor și abordarea centrată pe nevoile acestora, ținând cont de realitatea că țara noastră nu a mai alocat resurse financiare de mai bine de 14 ani, cu toate că legislația în vigoare menționează accesul la servicii de asistență și protecție, recunoscând, ca urmare, că numărul beneficiarilor este redus, complexitatea intervenției redusă, chiar și comparativ cu numărul anual de victime identificate (în scădere și mult mai mic decât numărul real), considerăm că Fondul Național pentru Victimele Infracțiunilor trebuie să includă cu necesitate recunoașterea nevoilor victimelor traficului de ființe umane prin instituirea unui fond de urgență sau a unui fond de asistență destinat.

ProTECT este o coalitiție a organizațiilor specializate care luptă împotriva traficului de persoane și pentru protejarea drepturilor victimelor și supraviețuitorilor, care în acest moment reunește douăzeci și una dintre cele mai active organizații neguvernamentale din domeniu.

Misiunea ProTECT este de a acționa ca factor catalizator și centru de resurse pentru membrii săi și alte entități publice și private cu scopuri similare, astfel încât acestea să colaboreze într-un mod eficient în prevenire, protecție și asistență a victimelor, capacitate și advocacy, pe proiecte și inițiative cu un impact din ce în ce mai mare în combaterea traficului de persoane.

